

Методика. Определение и сравнения, анализа сбытовой деятельности предприятия и сбалансированной системы показателей.

Результаты. Исследование сбытовой деятельности и сущности маркетинговой сбытовой политики распределения товара на рынке ювелирных изделий Украины, научно-методический подход к оптимизации товарных запасов.

Научная новизна. Усовершенствована подходов по анализу сбытовой политики товарных запасов торгового предприятия, в отличие от других позволяет выделение ключевых, наиболее важных ресурсов фирмы.

Практическая значимость. Возможность определения эффективного распределения товара на рынке Украины на основе показателей сбыта с помощью определенных показателей маркетинговой политики распределения товара.

Ключевые слова: маркетинговые исследования, каналы распределения, сбытовая деятельность, реализация продукции, ассортимент.

MARKET RESEARCH OF THE COMPANIES' SALES ACTIVITY OF THE UKRAINIAN JEWELRY MARKET

VOLODKO. I.

Kyiv National University of Technologies and Design

Purpose. Features and problems of the Ukrainian market of jewelry in the distribution of products and ways to overcome challenges to the enterprise. Also, consumer preferences and trends of development, competition from foreign firms importing jewelry.

Methodology. Identification and comparison, analysis and distribution of the company balanced scorecard.

Findings. The study of marketing activity and spirit sales marketing product distribution policy in the jewelry market of Ukraine, scientific and methodical approach to inventory optimization.

Originality. Improved approaches to the analysis of marketing policy inventory of commercial enterprise, unlike other key allows selection, the most important resources of the firm.

Practical value. Ability to determine the efficient allocation of goods in the market of Ukraine on the basis of sales figures with the appropriate indicators of the marketing policy of distribution of goods.

Keywords: market research, distribution channels, sales management, sales of products range.

УДК 339.9.012:658.8

ГЕРАСИМЕНКО Г. О.

Київський національний університет технологій та дизайну

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМИ ЕКОНОМІЧНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

Мета. Дослідження особливостей і сучасних механізмів економічного регулювання зовнішньоекономічної діяльності підприємств України.

Методика. Використано такі методи наукових досліджень, як описовий, історичного узагальнення та порівняльний (для розкриття основних проблем при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД) в Україні); систематизації (для

вивчення ролі міжнародних організацій в регулюванні ЗЕД); синтезу (при формуванні порівневої схеми класифікації суб'єктів економічного регулювання ЗЕД в Україні).

Результати. В ході проведеного дослідження проаналізовано особливості та проблеми регулювання зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД) в Україні на макро- та макрорівні. Здійснено огляд актуальної вітчизняної та зарубіжної наукової літератури із зазначеної проблематики. Запропоновано порівневу класифікацію суб'єктів економічного регулювання ЗЕД в Україні та надано рекомендації із підвищення ефективності їх функціонування.

Наукова новизна. Комплексна порівнева схема класифікації суб'єктів економічного регулювання ЗЕД дозволяє розглядати даний процес на всіх рівнях: міжнародному, національному, регіональному, на рівні підприємства.

Практична значимість. Впровадження результатів дослідження в організацію ЗЕД на мікро- та макрорівні сприятиме підвищенню експортного потенціалу підприємств та національної економіки відповідно.

Ключові слова: зовнішньоекономічна діяльність, макроекономічне регулювання, міжнародні організації, транснаціональні корпорації, адаптивна система управління.

Вступ. Досвід ринкових країн світу показує, що їх економічний успіх значною мірою зумовлений лібералізацією зовнішньоекономічної діяльності підприємств (далі – ЗЕД). Вона несе з собою безліч переваг, що стимулюють економічне зростання підприємств й економіки країни загалом. Завдяки ЗЕД підприємства і країни отримують можливість спеціалізації у провідних сферах економіки, експортуючи продукцію, в якій вони досягли найбільших успіхів, відкриваються можливості вигідно імпортувати продукцію чи капітал. За багато років існування різних видів ЗЕД погляди на цю діяльність зазнавали корінних змін, виникало чимало ідей щодо регулювання даної сфери економіки, які зберегли свою значимість і до наших днів.

Численні дослідження вітчизняних і зарубіжних фахівців [1-7] показують, що в Україні на теперішній час не створено сприятливих умов для ефективного регулювання ЗЕД підприємств. Про це переконливо свідчать часті зміни в чинному законодавстві України з питань, які регламентують зовнішньоекономічну діяльність; низький рівень виконавчої дисципліни як з боку підприємців, так і з боку владних структур; спостерігається невідпрацьованість економічних відносин між підприємствами і владними державними структурами. Вітчизняне законодавство трактує зовнішньоекономічну діяльність як діяльність суб'єктів господарської діяльності України та іноземних суб'єктів господарської діяльності, що побудована на відносинах між ними і має місце як на території України, так і за її межами [8, ст. 1].

Разом з тим, в економічній літературі немає єдиного підходу до визначення та методів економічного регулювання ЗЕД. Це стає перешкодою для створення дієвого механізму економічного регулювання ЗЕД в умовах перехідної економіки України.

Таким чином, управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємств та організацій є невід'ємною складовою управлінських процесів на макрорівні та значною мірою впливає на рівень економічної спроможності суб'єкта господарювання на сучасному етапі, що обумовлює актуальність дослідження особливостей та механізмів регулювання ЗЕД на вітчизняних підприємствах. Це посилюється ще й з огляду на те, що Україна є чинним членом Світової організації торгівлі та продовжує

євроінтеграцію, разом з тим зберігаючи напрацьовані десятиліттями економічні зв'язки із країнами колишнього СРСР.

Постановка завдання. Багатоманітність і комплексність видів ЗЕД, їх постійна зміна, посилення міжнародних господарських зв'язків, а також поступова інтеграція України у світове господарство, участь у процесі глобалізації зумовлює необхідність створення механізму дієвого регулювання ЗЕД підприємств. Таким чином метою статті є дослідження особливостей та сучасних механізмів економічного регулювання зовнішньоекономічної діяльності підприємств в Україні.

Результати дослідження. Серед об'єктивних причин, що обумовлюють необхідність економічного регулювання ЗЕД виділяють загальні, які притаманні ринковим економікам, і специфічні для України як країни з перехідною економікою. Загальними проблемами для економічних систем будь-якого типу є наступні [9, с. 89]:

- ринкове саморегулювання недостатньо ефективно в таких сферах народного господарства, як екологія, охорона здоров'я, освіта, фундаментальна наука і т. д.;

- наявність тенденцій до монополізму в економіці потребує антимонопольного регулювання;

- спостерігається соціальна поляризація суспільства, наявність безробіття.

Специфічними ж для української економіки і ЗЕД зокрема є причини, обумовлені наступним:

- руйнування економічних зв'язків з країнами СНД також призвело до економічного спаду у промисловості, тобто в Україні є специфічна проблема регулювання ЗЕД, пов'язана із розпадом великих наднаціональних державних утворень;

- погіршення товарної структури експорту (з точки зору збільшення в ньому частки продукції сировинного характеру, низького ступеня переробки, яка сягає 60 %, тоді як частка продукції машинобудування становить лише 11 %) як на традиційних ринках СНД, так і за їх межами [10, с. 116];

- посилення нераціональної структури імпорту, зумовлене нееквівалентністю товарообміну з основними торговельними партнерами, активним проникненням на внутрішній ринок потужних транснаціональних корпорацій, неадекватним до реальних потреб більшості споживачів формуванням «елітного» ринку споживання, витісненням національних товаровиробників з ринку України;

- продовження дії тенденції до посилення залежності української економіки від держав-експортерів стратегічних товарів номенклатури критичного імпорту (понад 30 % імпорту у 2005 р. припадало на нафту та природний газ) та надмірної концентрації традиційного експорту по окремих країнах (у 2005 р. на зовнішньоторговельний оборот з Росією припало 74 % обсягу торгівлі з країнами СНД), що в сукупності загрожувало економічній безпеці держави [11, с. 119-120].

Перекіс у бік продукції сировинного характеру та продукції І, ІІ, ІІІ технологічного укладів в структурі виробництва та експорту, зростаюча (під впливом конкурентних умов світового ринку) деградація переробних галузей і висока їх імпортозалежність не залишають сумнівів у тому, що загальний вектор дії зовнішньоекономічної складової не відповідає потребам стабілізації та розвитку економіки нашої держави [12, с. 341]. Така ситуація в значній мірі обумовлена

необґрунтованістю державної політики щодо ЗЕД, неефективністю системи регулювання цієї сфери економіки, відсутністю стратегії ефективного розвитку ЗЕД підприємств та механізму її реалізації.

Під регулюванням ЗЕД розуміють систему заходів, що поєднують пряме законодавче регулювання експортної та імпоротної діяльності підприємств з економічними важелями (податки, ставки мита, декларування товарів, обов'язків продаж частки валюти і т. д.), і, яка покликана захистити і покращити структуру внутрішнього ринку [13, с. 834].

Під механізмом економічного регулювання ЗЕД розуміється сукупність економічних форм, методів та інструментів, за допомогою яких стимулюється, координується і регламентується діяльність суб'єктів у сфері зовнішньоекономічних зв'язків відповідно до цілей та завдань. Основою регулювання ЗЕД є набір економічних та неекономічних (адміністративних) методів впливу на систему зовнішньоекономічних відносин. Економічне регулювання ЗЕД підприємств пропонується досліджувати на наступних рівнях: міжнародному, національному, регіональному та на рівні підприємства. Згідно з цим запропонована порівнева схема класифікації суб'єктів економічного регулювання ЗЕД в Україні (рис. 1).

Суб'єкти економічного регулювання ЗЕД в Україні

Рівні	Суб'єкти	
Міжнародний	Глобальні організації	Світовий банк, Міжнародний валютний фонд, Світова організація торгівлі, Банк міжнародних розрахунків, Економічні органи ООН
	Міждержавні утворення	Європейський Союз, Організація економічного співробітництва і розвитку, Співдружність незалежних держав, Організація чорноморського економічного співробітництва
Національний	Держава в особі органів центральної влади	Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України, Національний банк України, Міністерство економіки, Державна митна служба, Антимонопольний комітет, Міжвідомча комісія з міжнародної торгівлі, Торговельні представництва України в іноземних державах та ін.

Регіональний	Держава в особі органів центральної влади	Місцеві ради народних депутатів України та їх виконавчі та розпорядчі органи, Територіальні підрозділи органів державного регулювання ЗЕД України
	Недержавні органи управління економікою	Товарні, фондові, валютні біржі, Торговельні палати, Асоціації, Спілки та інші організації координаційного типу
Суб'єктів господарської діяльності	Суб'єкти ЗЕД	Фізичні особи, Юридичні особи, Об'єднання фізичних та юридичних осіб, що не є юридичними особами, Структурні одиниці суб'єктів господарювання, що не є юридичними особами

Рис. 1. Комплексна порівнева схема класифікації суб'єктів економічного регулювання ЗЕД в Україні [авторська розробка]

Перш за все, зазначимо, що, процеси інтернаціоналізації підприємств і країн відбуваються за участі певних міжнародних союзів, співтовариств, а також конкретних міжнародних організацій. У сукупності вони здатні допомагати сфері міжнародного бізнесу вирішувати його актуальні, насамперед фінансові та інші економічні проблеми. В табл. 1 наведена узагальнена система міжнародних організацій з регулювання зовнішньоекономічної діяльності та сприяння її розвитку. Ці всі організації характеризують міжнародний рівень, на якому відбувається економічне регулювання ЗЕД.

Таблиця 1. Система міжнародних організацій з регулювання зовнішньоекономічної діяльності та сприяння її розвитку [авторська розробка]

Типи організацій	Організації
I. Загальноекономічні організації	ЄС – Європейський союз; ОЕСР - Організація економічного співробітництва і розвитку
II. Організації з регулювання зовнішньоторговельних відносин	
Глобально-універсальні	ЮНКТАД – Конференція ООН з торгівлі і розвитку; ЮНІСТРАЛ – Комісія ООН з права міжнародної торгівлі; ВМО – Всесвітня митна організація; БМВ – Бюро міжнародних виставок; МТП – Міжнародна торговельна палата;
Регіональні торговельні організації	НАФТА - Північноамериканська зона вільної торгівлі; МЕРКОСУР – Південний спільний ринок;
Галузеві торговельні організації	ОПЕК – Організація країн-експортерів нафти; Багатосторонні міждержавні організації з регулювання світових товарних ринків
Організації із стандартизації та сертифікації	ІСО – Міжнародна організація із стандартизації; ГАТТ-СОТ – Генеральна угода з тарифів і торгівлі – Світова торговельна організація

<p>III. Організації з регулювання валютно-кредитних відносин</p>	<p>МВФ – Міжнародний валютний фонд; СБ – Світовий банк; МБРР – Міжнародний банк реконструкції і розвитку; МЦРІС – Міжнародний центр розв’язання інвестиційних спорів; БМР – Банк міжнародних розрахунків; ЄІБ – Європейський інвестиційний банк; ЄБРР – Європейський банк реконструкції і розвитку; ін. регіональні банки розвитку; Паризький клуб кредиторів та Лондонський клуб кредиторів</p>
---	--

Національний рівень економічного регулювання ЗЕД виокремлено внаслідок існування державно-оформлених національних господарств, країн, уряди яких спрямовують свою діяльність на досягнення національних інтересів – політичних, ідеологічних, економічних, військових, соціальних, релігійних тощо. Система інтересів визначає сутність і конкретний зміст як внутрішньої, так і зовнішньої, зокрема зовнішньоекономічної, політики уряду. У всіх країнах без винятку, а особливо в державах з перехідною економікою, де економічні відносини нестабільні, державне втручання в розвиток ЗЕД являється об’єктивною необхідністю. Це пов’язано, головним чином, із захистом національних інтересів, більш повного використання ЗЕД як фактору економічного зростання. Державне регулювання ЗЕД підприємств передбачає створення відповідних умов та механізмів для ефективного розвитку зовнішньоекономічних відносин, та повної реалізації господарських можливостей у цій сфері. Економічне регулювання ЗЕД в Україні здійснюється згідно з принципами, визначеними у Законі України «Про зовнішньоекономічну діяльність» [8, ст. 7]. Суб’єкти економічного регулювання ЗЕД підприємств на національному рівні та їх основні функції в цій галузі наведені в табл. 2 [8].

Таблиця 2. Органи економічного регулювання зовнішньоекономічної діяльності підприємств в Україні на національному рівні та їх функції

Органи регулювання	Функції суб’єктів регулювання ЗЕД
Верховна Рада України	<ul style="list-style-type: none"> • приймає, скасовує і змінює закони про ЗЕД; • затверджує головні напрямки зовнішньоекономічної політики України; • укладає і ратифікує міжнародні договори; • затверджує списки товарів, що підпадають під ліцензування при експорті або імпорті
Кабінет Міністрів України	<ul style="list-style-type: none"> • приймає нормативні акти в межах своїх повноважень; • подає свої пропозиції до Верховної Ради; • веде переговори та укладає міжнародні договори; • складає платіжний баланс та валютний план України
Національний банк України	<ul style="list-style-type: none"> • регулює валютні і міжнародні питання ЗЕД; • зберігає і використовує золотовалютний резерв; • представляє інтереси України у відносинах з центральними банками інших держав, міжнародними банками та іншими фінансово-кредитними установами та укладає відповідні договори; • видає ліцензії на здійснення комерційними банками операцій в іноземній валюті; • регулює курс національної валюти
Міністерство економічного розвитку і торгівлі України	<ul style="list-style-type: none"> • забезпечує проведення єдиної зовнішньоекономічної політики країни; • забезпечує контроль за ЗЕД; • проводить антидемпінгові та ін. спеціальні розслідування

Державна митна служба України	<ul style="list-style-type: none">• здійснює митний контроль в Україні;• затверджує акти з питань митної політики держави
Антимонопольний комітет України	<ul style="list-style-type: none">• здійснює контроль за додержанням суб'єктами ЗЕД антимонопольного законодавства

У сучасних умовах розвитку світового господарства все більшого значення набуває використання можливостей і конкурентних переваг окремих регіонів у розширенні ЗЕД. Регіон набуває все більшого значення як суб'єкт економічного регулювання ЗЕД, так як формує сферу діяльності щодо регулювання зовнішньоекономічного розвитку країни у просторовому та регіональному аспектах, яка дотична до взаємовідносин між державою і регіонами, а також регіонів між собою в галузі ЗЕД.

До органів державного економічного регулювання ЗЕД на регіональному рівні діючим законодавством віднесені: місцеві ради та їх виконавчі та розпорядчі органи та територіальні підрозділи (відділення) органів державного регулювання ЗЕД України [8, ст. 10].

Економічне регулювання ЗЕД на рівні регіонів ефективно в тій мірі, в якій досягнутий і стабілізований компроміс між регіональними інтересами держави у зовнішньоекономічній сфері, місцевими інтересами самих регіонів, а також інтересами самих підприємств-суб'єктів ЗЕД [14, с. 9].

Держава, здійснюючи економічне регулювання ЗЕД в перехідний період, має на меті виконання завдань, що лежать у макро- і мікроекономічній площинах.

З макроекономічної точки зору внаслідок реалізації такого регулювання можна досягти:

1) внутрішньої економічної рівноваги, яка тісно пов'язана з політикою зайнятості. В результаті активізації зовнішньоекономічної діяльності підприємств та розширення або відкриття зовнішніх ринків збуту виникає можливість створення додаткових робочих місць чи гарантування існуючих, що має велике значення для внутрішньої економіки з високим рівнем безробіття.

2) зовнішньої економічної рівноваги, яка пов'язується з політикою щодо платіжного балансу. Державне регулювання ЗЕД допомагає побудувати активний платіжний баланс внаслідок нарощування позитивного або ж зменшення негативного сальдо торговельного балансу, сальдо балансу капіталу і послуг. При цьому рівновага платіжного балансу забезпечується не за допомогою золотовалютних резервів, а через рівновагу торговельного балансу.

У мікроекономічній площині держава може, використовуючи організаційні та фінансові засоби, допомогти суб'єктам економіки в освоєнні нових ринків збуту на кожному етапі здійснення зовнішньоекономічної діяльності [15].

З огляду на територіальну різноманітність підходів до самого поняття економічного регулювання ЗЕД, в тому числі і його інструментів, можна всі державні інструменти економічного регулювання ЗЕД поділити на дві групи:

1. Інструменти і заходи, що мають вибірковий щодо підприємств або галузей чи загальноекономічний характер і мета яких – збільшення експорту внаслідок поліпшення конкурентних умов, зміни умов торгівлі та інвестування з використанням

владних повноважень і (або) державних коштів. До них належать пряме і опосередковане субвенціонування певної категорії суб'єктів економіки; здійснення державою повністю або частково функцій ринкового механізму ціноутворення з метою штучного формування цін на окремі види продукції; зорієнтована на вирівнювання платіжного балансу політика дефляції і девальвації; міжнародні механізми економічного регулювання ЗЕД через укладення державних угод і договорів, що не мають генерального характеру, ін. заходи.

2. Інструменти і заходи, що використовуються державою із застосуванням ринкових та державних організаційних засобів і коштів з метою допомогти суб'єктам економіки в освоєнні нових ринків збуту, шляхом створення додаткових стимулів для ЗЕД і (або) зближення умов діяльності на внутрішньому і зовнішніх ринках, в основному через страхові програми.

На нашу думку, держава, використовуючи та оптимально поєднуючи важелі економічного регулювання ЗЕД, має забезпечувати:

- захист економічних інтересів України, законних інтересів суб'єктів ЗЕД та захист внутрішнього ринку, що спирається на загальноприйняті міжнародні норми і правила;

- створення рівних можливостей для суб'єктів ЗЕД розвивати усі види підприємницької діяльності незалежно від форм власності та всі напрями використання доходів ці здійснення інвестицій;

- заохочення конкуренції та ліквідацію монополізму в сфері ЗЕД;

- покращення доступу українських товарів на зовнішні ринки.

Варто зазначити, що кожна держава світу створює свою особливу національну систему управління та регулювання вітчизняного бізнесу у висококонкурентному міжнародному середовищі. Невід'ємною рисою такої системи має бути врахування інтересів регіонів та окремих важливих представників зовнішньоекономічної діяльності. До головних її завдань, які потребують першочергового вирішення на різних управлінських рівнях, варто віднести наступні [16].

На національному рівні: вдосконалення механізмів податкового регулювання експортно-імпорتنих операцій, систем квотування та ліцензування, нормативного й організаційного забезпечення з урахуванням інтересів національних виробників і вимог міжнародних організацій; надання регіонам ширших повноважень у сфері ЗЕД, покладення на органи місцевої влади функцій координації ЗЕД, врахування позицій місцевих експортерів і рекомендацій органів місцевої влади під час складання загальнодержавних програм і стратегій розвитку; підвищення конкурентоспроможності основних товарів українського експорту на основі вдосконалення систем якості, адаптації вітчизняної системи сертифікації і стандартизації до міжнародних аналогічних систем.

На рівні регіону: створення незалежного рекламно-інформаційного забезпечення ЗЕД, основною формою якого можуть стати торговельні виставки і ярмарки, загальнодоступні інформаційні бази даних зарубіжних та вітчизняних підприємств, які б полегшували пошук потенційних партнерів у різних галузях діяльності, надання місцевим підприємцям консультацій щодо ЗЕД; розробка програм розвитку

рекомендаційного характеру для тих галузей господарського комплексу, які мають найбільший експортний потенціал.

На рівні підприємств: зосередження на створенні позитивної репутації у певному напрямку та підтримка власної ніші на зовнішніх ринках; налагодження безпосередніх зв'язків із кінцевими споживачами на зарубіжних ринках; впровадження новітніх технологій, модернізація обладнання, стимулювання виробничої кооперації та трансферу технологій; сприяння у створенні вітчизняних корпорацій у пріоритетних галузях виробництва й експорту, трансформація організаційної структури підприємств в сучасні форми, яких вимагає міжнародний бізнес.

Висновки. В ході проведеного дослідження з'ясовано, що інтеграція України в міжнародне співтовариство вимагає реалізації моделі економічного регулювання ЗЕД підприємств, яка б відповідала інтересам держави, та приватного, в т. ч. іноземного бізнесу, і сприяла становленню нових форм співпраці в цій сфері. Впровадження нових тенденцій в організацію такої моделі та здійснення практичних кроків до розширення експортних операцій підприємств через розвиток зовнішньоекономічної діяльності регіонів сприятиме економічним перетворенням і створенню конкурентоспроможного виробничого потенціалу в нашій державі. Перспективним завданням щодо розширення та вдосконалення економічних механізмів регулювання ЗЕД в умовах економіки України може бути створення адаптивних систем управління ЗЕД як на регіональному рівні, так і для окремих підприємств та їх об'єднань.

Список використаної літератури

1. Антонюк Л. Л. Міжнародна конкурентоспроможність країн: теорія та механізм реалізації: Монографія. – К.: КНЕУ, 2004. – 275 с.
2. Кузьмін О. Є., Горбаль Н. І. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства: Підручник. – Л.: Компакт-ЛВ, 2005. – 304 с.
3. Пономаренко В. С., Піддубна Л. І. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства: Підручник. – Х.: ВД «ІНЖЕК», 2008. – 328 с.
4. Чемберлен Э. Теория монополистической конкуренции. – М.: Экономика, 1996. – 352 с.
5. Робинсон Дж. Экономическая теория несовершенной конкуренции / Пер. с англ. – М.: Прогресс, 1986. – 471 с.
6. Гіл. Чарлз В. П. Міжнародний бізнес: Конкуренція на глобальному ринку / Пер. з англ. А. Олійник, Р. Ткачук. – К.: Видавництво Соломії Павличко «Основи», 2001. – 856 с.
7. Вічевич А. М. Аналіз зовнішньоекономічної діяльності: Навч. посіб. / А. М. Вічевич, О. В. Максимець. – Л.: Афіша, 2004. – 140 с.
8. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» №959-ХІІ від 16 квітня 1991 року. Режим доступу: / www.rada.gov.ua.
9. Механизмы регулирования предпринимательской деятельности: Монография / Бутенко А. И. – О.: Ин-т проблем рынка и экономико-экологических исследований НАН Украины, 2000. – 198 с.

10. Яремко Л. А. Напрями підвищення зовнішньоторговельного ефекту: макроекономічний аспект / Актуальні проблеми економіки. – 2005. – № 1 (43). – С. 111-118.
11. Статистичний щорічник України за 2011 рік / Державний комітет статистики України. За ред. Осауленка О. Г. – К.: Вид-во «Консультант», 2012. – 951 с.
12. Бутко М. Проблеми становлення нової моделі зовнішньоекономічної діяльності в Україні / Журнал європейської економіки. – 2004. – вересень. – Т. 3 (№3). – С. 339-349.
13. Большой энциклопедический словарь / Под. ред. А. Н. Азрилияна. – 4-е изд. доп. и перераб. – М.: Институт новой экономики, 1999. – 1248 с.
14. Долішній М. І. Актуальні завдання інтенсифікації соціально-економічного розвитку регіонів України // Регіональна економіка. – 2005. – №2. – С. 7-15.
15. Кредісов А., Бабенко В. Політика стимулювання експорту та її інструменти / Економіка України. – 2003. – №2. – С. 35-44.
16. Олесневич Д., Жук О. Регіональні аспекти управління зовнішньоторговельною діяльністю підприємств // Вісник ТАНГ. – 2004. – №3 – С. 118-119.

Рекомендовано до публікації д.е.н., проф. Гончаров Ю.В.

ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВНЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ ЭКОНОМИЧЕСКОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ ВНЕШНЕЭКОНОМИЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЙ УКРАИНЫ

ГЕРАСИМЕНКО А. О.

Киевский национальный университет технологий и дизайна

Цель. Исследование особенностей и современных механизмов регулирования внешнеэкономической деятельности предприятий Украины.

Методика. Используются такие методы научных исследований, как описательный, исторического обобщения и сравнения (для раскрытия основных проблем при осуществлении внешнеэкономической деятельности (ВЭД) в Украине); систематизации (для изучения роли международных организаций в регулировании ВЭД); синтеза (при формировании поуровневой схемы классификации субъектов экономического регулирования ВЭД в Украине).

Результаты. В ходе проведенного исследования анализируются особенности и проблемы регулирования внешнеэкономической деятельности (ВЭД) в Украине на макро- и микроуровне. Осуществлен обзор актуальной отечественной и зарубежной научной литературы по указанной проблематике. Предложена поуровневая классификация субъектов экономического регулирования ВЭД в Украине и даны рекомендации по повышению эффективности их функционирования.

Научная новизна. Комплексная поуровневая схема классификации субъектов экономического регулирования ВЭД позволяет рассматривать данный процесс на всех уровнях: международном, национальном, региональном, на уровне предприятия.

Практическая значимость. Внедрение результатов исследования в организацию ВЭД на микро- и макроуровне способствует повышению экспортного потенциала предприятий и национальной экономики соответственно.

Ключевые слова: внешнеэкономическая деятельность; макроекономическое регулирование; международные организации; транснациональные корпорации; адаптивная система управления.

PROBLEMS AND FUTURE DIRECTIONS OF THE ECONOMIC REGULATION OF UKRAINIAN ENTERPRISES FOREIGN ECONOMIC ACTIVITY

GERASIMENKO G. O.

Kyiv National University of Technologies and Design

Purpose. Research features and modern regulating mechanisms of foreign economic activity on the Ukrainian enterprises.

Methodology. There were used such scientific methods, as descriptive methods, historical generalization and comparison (to disclose major problems in the implementation of foreign economic activity (FEA) in Ukraine); systematization (for studying the role of international organizations in the FEA regulation); synthesis (during formation of tiered scheme, which classifies the subjects of FEA regulation in Ukraine).

Findings. In the course of the researches there were analyzed the characteristics and problems of foreign economic activity (FEA) regulation in Ukraine at the macro and micro level. The author made a review of relevant domestic and foreign scientific literature on a chosen topic. There were proposed tiered classification of FEA regulation subjects in Ukraine and recommendations to improve the efficiency of their operation.

Originality. The integrated tiered scheme, classifying the FEA regulation subjects, allows us to consider this process at all levels (international, national, regional and the enterprise level).

Practical value. The implementation of research results to the FEA organization processes at the micro and macro level will promote the increasing of export potential at the enterprises and in the national economy respectively.

Keywords: *foreign economic activity, macroeconomic regulation, international organizations, multinational corporations, the adaptive control system.*

УДК 658.532:658.27

ВЛАСЮК Т. М., ВОЛИНЕЦЬ О. М., НОВІЦЬКА Н. І.

Київський національний університет технологій та дизайну

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО АНАЛІЗУ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ ПІДПРИЄМСТВА

Мета. Розробка методичних положень, рекомендацій та пропозицій щодо методики проведення аналізу грошових потоків підприємства.

Методика. При проведенні дослідження використано загальнонаукові і спеціальні методи вивчення процесів і явищ у їх взаємозв'язку і розвитку, а саме: монографічний – при формуванні предмету та об'єкту дослідження; індукції та дедуції – при визначенні напрямів проведення аналізу грошових потоків, метод системного вивчення господарських процесів – при проведенні аналізу.

Результати. В процесі проведення дослідження визначено основні етапи аналізу грошових потоків підприємства; розроблені аналітичні таблиці для проведення горизонтального та вертикального аналізу грошових потоків за видами діяльності, удосконалено методику оцінки рівномірності та збалансованості надходжень та видатків грошових коштів.

Наукова новизна. Розроблено методику аналізу грошових потоків, що дозволяє оцінити ефективність управління грошовими коштами підприємства. Охарактеризовано основні етапи проведення аналізу грошових коштів та їх практичну значимість. На основі розрахунку показників формуються прогностні (планові) оцінки, в